

Onderwerp Vaststelling publieke datastrategie Haarlem	
Nummer	2022/1754574
Portefeuillehouder	Raadt, E. de
Programma/beleidsveld	7.3 Overhead
Afdeling	DIA
Auteur	Ronald Sinke
Telefoonnummer	+31 6 42654905
Email	rsinke@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>De gemeente Haarlem is zich bewust van het belang van data. Data en het verantwoord gebruik ervan zijn in toenemende mate een maatschappelijk onderwerp waarover we als gemeente Haarlem een verantwoordelijkheid hebben. Door een publieke datastrategie/visie op te stellen en te communiceren geeft de gemeente uiting aan deze verantwoordelijkheid.</p> <p>De datastrategie gaat uit van vier kernwaarden: transparant, waarde creërend, betrouwbaar en verantwoord.</p> <p>In aansluiting op het coalitieakkoord 2022-2026 'Actie! Aan de slag voor een sociale, groene en leefbare stad' wil Haarlem de kansen die data biedt benutten met behoud van de menselijk maat. De publieke datastrategie geeft hier de handvatten voor.</p>
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie Bestuur wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	n.v.t.
Besluit College d.d. 21 maart 2023	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. <div style="display: flex; justify-content: space-between; width: 100%;"> de secretaris, de burgemeester, </div>

<p>Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)</p>	<p>De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: 1. De publieke datastrategie Haarlem vast te stellen.</p> <p>de griffier, de voorzitter,</p>
--	--

1. Inleiding

De gemeente beschikt over grote hoeveelheden data (geregistreerde feiten en gegevens). Het inzetten van deze data kan tot veel publieke waarde leiden maar kent ook de nodige risico's. De publieke datastrategie van Haarlem is bedoeld als communicatiemiddel richting de stad waarmee de gemeentelijke visie op data en bijbehorende kaders voor het gebruik van data weergegeven worden.

Met de publieke datastrategie maakt de gemeente kenbaar aan haar inwoners dat het belang van data wordt erkend; er wordt waarde gehecht aan de inzet ervan ten gunste van het maatschappelijke belang, waarbij de juiste waarborgen aanwezig zijn om betrouwbaar en verantwoord met data om te gaan. De publieke datastrategie geeft daarom de kaders (datawaarden) waarbinnen niet alleen de mogelijkheden voor datagedreven werken optimaal benut kunnen worden, maar ook de garanties dat dit op een veilige en verantwoorde manier gebeurt gegeven kunnen worden.

In navolging van de grote gemeenten (G4) kiezen we ook voor deze vorm om de stad en haar inwoners mee te nemen in hoe de gemeente Haarlem omgaat met het onderwerp 'data' en kortom, dat we willen gaan werken volgens deze visie.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. De publieke datastrategie Haarlem vast te stellen.

3. Beoogd resultaat

De publieke datastrategie geeft de kaders (datawaarden) waarbinnen de gemeente met data omgaat. Deze kaders stellen de gemeente in staat ervoor te zorgen dat data betrouwbaar en verantwoord wordt gebruikt om publieke waarde te creëren en dat er zo transparant mogelijk gewerkt wordt.

4. Argumenten

4.1 Belang van data in maatschappelijke context

In het dagelijks leven zien we om ons heen allemaal hoe data gebruikt wordt voor diverse doelen. Bedrijven maken veelvuldig gebruik van grote hoeveelheden data (big en open data) waarmee ze inspelen op de behoeftes die consumenten hebben. Dit geldt ook voor overheidsorganisaties die data verzamelen met als doel hun inwoners, ondernemers of klanten beter van dienst te zijn. Tegelijkertijd zien we ook steeds vaker dat het zorgvuldig inzetten van en omgaan met data belangrijk is, omdat het veel invloed kan hebben op mensen en hun leven. Met andere woorden: we

zien dat data en het verantwoord gebruik ervan in toenemende mate een maatschappelijk onderwerp is waarover we als gemeente Haarlem een verantwoordelijkheid hebben.

4.2 *Speerpunt*

In het coalitieakkoord is aangegeven dat het bestuur van Haarlem de kansen die data biedt wil benutten, zodat inwoners en ondernemers baat hebben bij hetgeen Haarlem ontwikkelt. De publieke datastrategie geeft invulling aan dit speerpunt. Daarnaast zijn er vanuit het coalitieakkoord middelen beschikbaar gesteld waarmee de uitvoering van de datastrategie gedekt is voor de komende twee jaar.

Ook op het gebied van de energietransitie draagt de publieke datastrategie bij door richting te geven aan de uitvoering van de datagedreven aanpak. Zo wordt er op een datagedreven wijze gewerkt aan de opgave 2040 aardgasvrij. Met behulp van data-analyse kan de gemeente gericht sturen op de uitvoering. Dit vergroot de efficiëntie en maakt het mogelijk sneller en doelmatiger het doel te bereiken.

4.3 *Haarlemse waarden vertaald naar data*

Gemeente Haarlem staat voor (en waar nodig achter) haar inwoners en doet dit vanuit haar waarden. Hierop is bijvoorbeeld ook het organisatiekompas gebaseerd. Met de publieke datastrategie maken we ook expliciet hoe deze waarden naar data en datagebruik vertalen:

1. *De publieke datastrategie stelt kaders om transparant met data om te gaan voor de gemeente.*

De gemeente beheert een grote hoeveelheid data van de inwoners, denk aan adressen, geboortedatum, burgerservicenummer etc. De gemeente wil zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Voor bewoners en ondernemers moet het mogelijk zijn om inzicht te krijgen in welke gegevens bij de gemeente opgeslagen zijn, waarvoor ze gebruikt worden en met wie de gegevens gedeeld worden. Als data gebruikt wordt om besluitvorming te onderbouwen, willen we inzichtelijk maken welke data gebruikt is. Hiermee wordt de besluitvorming controleerbaar. Ook leggen wij een algoritmeregister aan, een overzicht van automatische besluitvorming (zonder tussenkomst van mensen) en de regels of stappen die de computer daarbij volgt. Hiermee werken we actief aan het vertrouwen tussen de samenleving en het bestuur. Data wordt zoveel als mogelijk openbaar gemaakt, enerzijds ter verantwoording van besluitvorming en anderzijds voor hergebruik.

2. De publieke datastrategie stelt kaders om waarde te creëren met data voor de gemeente.

Data wordt direct én indirect ingezet ten behoeve van maatschappelijke opgaven zonder daarbij de menselijke maat uit het oog te verliezen. Datagedreven werken stelt ons in staat om maximaal effect te halen uit de publieke middelen en daar transparant over te zijn. Zo kunnen we bijvoorbeeld zorgen dat ondersteuning terechtkomt bij de mensen die het écht nodig hebben.

3. De publieke datastrategie stelt kaders om veilig en correct met data om te gaan voor de gemeente.

Haarlem stelt grenzen aan de mogelijkheden van datagedreven werken. Belangrijk is om altijd te bepalen of het ook anders kan en of de ethische impact opweegt tegen het doel wat je ermee wilt bereiken. Inwoners kunnen vertrouwen op de veiligheid van (hun) data onder de hoede van de gemeente en dat gebruikte data voldoet aan gestelde kwaliteitseisen.

4. Met de publieke datastrategie stelt de gemeente zichzelf kaders om verantwoord met data om te gaan.

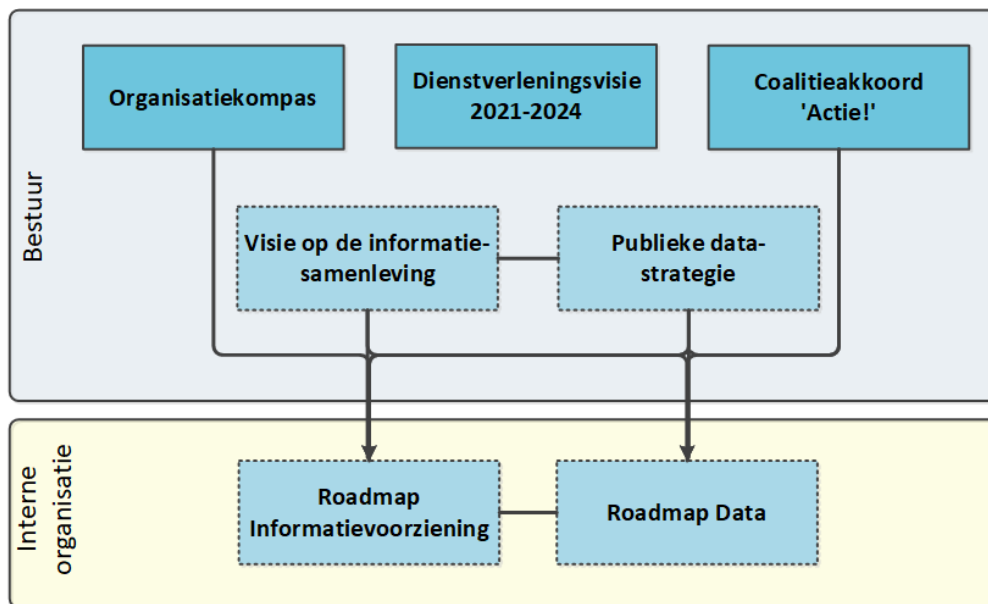
Omdat wij weten dat data voor inwoners en ondernemers waardevol is, stellen wij zoveel mogelijk data voor een ieder beschikbaar in de vorm van 'open data'. Inwoners kunnen rekenen op het ethisch bewust handelen van de gemeente en de gemeente zoekt actief het gesprek op met de samenleving over ethische dilemma's. Het recht op privacy is iets dat wij als gemeente hoog in het vaandel hebben.

5. Risico's en kanttekeningen

Het niet vaststellen en kenbaar maken van waarden en uitgangspunten rondom data en de inzet er van laat ruimte tot individuele interpretatie, wat onvoorziene negatieve gevolgen kan hebben. Ook wordt het vanuit de maatschappij in de huidige tijd verwacht om als gemeente bewust met het onderwerp data om te gaan.

De uitvoering van de publieke datastrategie vraagt om investeringen die een structureel karakter hebben. De ontwikkeling die in onze maatschappij gaande is (meer gebruik en belang van data) is blijvend en groeiend. Er is voorzien in middelen voor de komende twee jaar, voor de periode daarna zal nog besluitvorming nodig zijn.

De publieke datastrategie is een visiestuk gericht op data maar heeft een directie samenhang met de in het coalitieakkoord toegezegde 'visie op de informatiesamenleving'. Volgend uit deze visiestukken zijn de Roadmap Informatievoorziening en de Roadmap Data - waarin er een vertaling vanuit de visie naar de uitvoering wordt gemaakt. Om deze samenhang verder te duiden is onderstaand figuur weergegeven. De visie wordt dan ook pas concreet toepasbaar als de uitwerking in de Roadmap Data beschikbaar is.

6. Uitvoering

Na vaststelling door de raad worden:

1. De uitwerking van de Roadmap Data (vertaling van de publieke datastrategie naar de uitvoering) gestart.
2. De genoemde datawaarden als afwegingskader toegepast bij het uitvoeren van beleid en bij het uitwerken aan de gemeentelijk opgaven.
3. Via de verscheidene communicatiekanalen van de gemeente de publieke datastrategie Haarlem onder de aandacht gebracht van de Haarlemse inwoners en ondernemers.

7. Bijlage

Data, de Haarlemmer olie van nu. Publieke datastrategie 2023-2026, Haarlemse visie op data.